

SCIENCE
PROBLEMS.UZ

ISSN 2181-1342

Actual problems of social and humanitarian sciences
Актуальные проблемы социальных и гуманитарных наук

**Ijtimoiy-gumanitar
fanlarning dolzarb
muammolari**

Son 11 Jild 4

2024

SCIENCEPROBLEMS.UZ

**ИЖТИМОЙ-ГУМАНИТАР ФАНЛАРНИНГ
ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ**

№ 11 (4) - 2024

**АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО-
ГУМАНИТАРНЫХ НАУК**

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

ТОШКЕНТ-2024

БОШ МУҲАРРИР:

Исанова Феруза Тулқиновна

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:

07.00.00-ТАРИХ ФАНЛАРИ:

Юлдашев Анвар Эргашевич – тарих фанлари доктори, сиёсий фанлар номзоди, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Мавланов Уктам Махмасабирович – тарих фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Хазраткулов Абдор – тарих фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети.

Турсунов Равшан Нормуратович – тарих фанлари доктори, Ўзбекистон Миллий Университети;

Холикулов Ахмаджон Боймаҳамматович – тарих фанлари доктори, Ўзбекистон Миллий Университети;

Габриэльян Софья Ивановна – тарих фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон Миллий Университети.

Саидов Сарвар Атабулло ўғли – катта илмий ходим, Имом Термизий халқаро илмий-тадқиқот маркази, илмий тадқиқотлар бўлими.

08.00.00-ИҚТИСОДИЁТ ФАНЛАРИ:

Карлибаева Рая Хожабаевна – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Насирходжаева Дилафруз Сабитхановна – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Остонокулов Азамат Абдукаримович – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Тошкент молия институти;

Арабов Нурали Уралович – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат университети;

Худойқулов Садирдин Каримович – иқтисодиёт фанлари доктори, доцент, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Азизов Шерзод Ўктамович – иқтисодиёт фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон Республикаси Божхона институти;

Хожаев Азизхон Саидалоҳонович – иқтисодиёт фанлари доктори, доцент, Фарғона политехника институти

Холов Актам Хатамович – иқтисодиёт фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Шадиева Дилдора Хамидовна – иқтисодиёт фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент в.б, Тошкент молия институти;

Шакарров Қулмат Аширович – иқтисодиёт фанлари номзоди, доцент, Тошкент ахборот технологиялари университети

09.00.00-ФАЛСАФА ФАНЛАРИ:

Ҳакимов Назар Ҳакимович – фалсафа фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Яхшиликков Жўрабой – фалсафа фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат университети;

Ғайбуллаев Отабек Мухаммадиевич – фалсафа фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат чет тиллар институти;

Саидова Камола Усканбаевна – фалсафа фанлари доктори, “Tashkent International University of Education” халқаро университети;

Ҳошимхонов Мўмин – фалсафа фанлари доктори, доцент, Жиззах педагогика институти;

Ўроқова Ойсулов Жамолиддиновна – фалсафа фанлари доктори, доцент, Андижон давлат тиббиёт институти, Ижтимоий-гуманитар фанлар кафедраси мудири;

Носирходжаева Гулнора Абдукаххаровна – фалсафа фанлари номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Турдиев Бехруз Собирович – фалсафа фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент, Бухоро давлат университети.

10.00.00-ФИЛОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Ахмедов Ойбек Сапорбаевич – филология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Кўчимов Шухрат Норқизилевич – филология фанлари доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Ҳасанов Шавкат Аҳадович – филология фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат университети;

Бахронова Дилрабо Келдиёровна – филология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Мирсанов Ғайбулло Қулмуродович – филология фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат чет тиллар институти;

Салахутдинова Мушарраф Исамутдиновна – филология фанлари номзоди, доцент, Самарқанд давлат университети;

Кучкаров Раҳман Урманович – филология фанлари номзоди, доцент в/б, Тошкент давлат юридик университети;

Юнусов Мансур Абдуллаевич – филология фанлари номзоди, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Саидов Улугбек Арипович – филология фанлари номзоди, доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси.

12.00.00-ЮРИДИК ФАНЛАР:

Аҳмедшаева Мавлюда Ахатовна – юридик фанлар доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Мухитдинова Фирюза Абдурашидовна – юридик фанлар доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Эсанова Замира Нормуратовна – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган юрист, Тошкент давлат юридик университети;

Ҳамроқулов Баҳодир Мамашарифович – юридик фанлар доктори, профессор в.б., Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университети;

Зулфиқоров Шерзод Хуррамович – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Жамоат ҳавфсизлиги университети;

Хайитов Хушвақт Сапарбаевич – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Асадов Шавкат Ғайбуллаевич – юридик фанлар доктори, доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Эргашев Икром Абдурасулович – юридик фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Утемуратов Махмут Ажимуратович – юридик фанлар номзоди, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Сайдуллаев Шахзод Алиханович – юридик фанлар номзоди, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Ҳакимов Комил Бахтиярович – юридик фанлар доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Юсупов Сардорбек Баходирович – юридик фанлар доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Амиров Зафар Актамович – юридик фанлар бўйича фалсафа доктори (PhD), Ўзбекистон Республикаси Судьялар олий кенгаши ҳузуридаги Судьялар олий мактаби;

Жўраев Шерзод Юлдашевич – юридик фанлар номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Бабаджанов Атабек Давронбекович – юридик фанлар номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Раҳматов Элёр Жумабоевич – юридик фанлар номзоди, Тошкент давлат юридик университети;

13.00.00-ПЕДАГОГИКА ФАНЛАРИ:

Ҳашимова Дильдархон Уринбоевна – педагогика фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Ибрагимова Гулнора Хавазматовна – педагогика фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Закирова Феруза Махмудовна – педагогика фанлари доктори, Тошкент ахборот технологиялари университети ҳузуридаги педагогик кадрларни қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш тармоқ маркази;

Каюмова Насиба Ашуровна – педагогика фанлари доктори, профессор, Қарши давлат университети;

Тайланова Шохид Зайниевна – педагогика фанлари доктори, доцент;

Жуманиёзова Муҳайё Тожиевна – педагогика фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Ибрахимов Санжар Урунбаевич – педагогика фанлари доктори, Иқтисодиёт ва педагогика университети;

Жавлиева Шахноза Баходировна – педагогика фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), Самарқанд давлат университети;

Бобомуротова Латофат Элмуродовна – педагогика фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), Самарқанд давлат университети.

19.00.00-ПСИХОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Каримова Василя Маманосировна – психология фанлари доктори, профессор, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети;

Ҳайитов Ойбек Эшбоевич – Жисмоний тарбия ва спорт бўйича мутахассисларни қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш институти, психология фанлари доктори, профессор

Умарова Навбаҳор Шокировна – психология фанлари доктори, доцент, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети, Амалий психологияси кафедраси мудири;

Атабаева Наргис Батировна – психология фанлари доктори, доцент, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети;

Шамшетова Анжим Караматдиновна – психология фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Қодиров Обид Сафарович – психология фанлари доктори (PhD), Самарканд вилоят ИИБ Тиббиёт бўлими психологик хизмат бошлиғи.

22.00.00-СОЦИОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Латипова Нодира Мухтаржановна – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон миллий университети кафедра мудири;

Сеитов Азамат Пўлатович – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон миллий университети;

Содиқова Шоҳида Мархабобовна – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон халқаро ислом академияси.

23.00.00-СИЁСИЙ ФАНЛАР

Назаров Насриддин Атакулович – сиёсий фанлар доктори, фалсафа фанлари доктори, профессор, Тошкент архитектура қурилиш институти;

Бўтаев Усмонжон Хайруллаевич – сиёсий фанлар доктори, доцент, Ўзбекистон миллий университети кафедра мудири.

ОАК Рўйхати

Мазкур журнал Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Олий аттестация комиссияси Раёсатининг 2022 йил 30 ноябрдаги 327/5-сон қарори билан тарих, иқтисодиёт, фалсафа, филология, юридик ва педагогика фанлари бўйича илмий даражалар бўйича диссертациялар асосий натижаларини чоп этиш тавсия этилган илмий нашрлар рўйхатига киритилган.

Ижтимоий-гуманитар фанларнинг долзарб муаммолари” электрон журнали 2020 йил 6 август куни 1368-сонли гувоҳнома билан давлат рўйхатига олинган.

Муассис: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” масъулияти чекланган жамияти

Таҳририят манзили:

100070. Тошкент шаҳри, Яккасарой тумани, Кичик Бешёғоч кўчаси, 70/10-уй. Электрон манзил:

scienceproblems.uz@gmail.com

Боғланиш учун телефонлар:

(99) 602-09-84 (telegram).

MUNDARIJA

07.00.00 – TARIX FANLARI

<i>Лутфиллаев Ҳамидилло Муродиллаевич</i> “ЖАВОҲИР АТ-ТАФСИР ЛИ ТУҲФАТ АЛ-АМИР” АСАРИНИНГ МАЗМУНИ ВА ТАРКИБИЙ ҚИСМЛАРИ ҲАҚИДА	12-17
<i>Эгамбергенов Ҳайтбой Ҳамидулло ўғли</i> ТОШ ДАВРИ АҲОЛИ МИГРАЦИЯЛАРИ (ЎРТА ОСИЁНИНГ ЖАНУБИЙ, ЖАНУБИЙ-ҒАРБИЙ ВА ҚУЙИ АМУДАРЁ ҲУДУДЛАРИ МИҚЁСИДА)	18-25
<i>Esonov Ziyodbek Yuldashevich</i> ҚО'ҚОН ХОНЛАРИ СУЛОЛАСИНИНГ ГЕНЕОЛОГИК ТАҲЛИЛИ	26-31
<i>Mamatqulov Bekzod</i> О'ЗБЕКИСТОНДА XX-АСРНИНГ 20-40-ЙИЛЛАРИДА СANOAT TARMOQLARINING RIVOJLANISHI VA KADRLAR TARKIBINI SHAKLLANTIRISH JARAYONLARI	32-38
<i>Asadova Ra'no Baymanovna</i> О'ЗБЕК- HIND MUNOSABATLARINING YANGI BOSQICHGA KO'TARILISHI: HAMKORLIK ISTIQBOLLARI	39-42
<i>Saidova Raxima</i> О'ЗБЕКИСТОН ВА ИТАЛИЯ MUNOSABATLARINING ME'YORIY-HUQUQIY MANBALARI	43-48
<i>Ortiqov Yosin Abdulboqiyevich, Ergasheva Ra'no Muzaffarbek qizi</i> AFROSIYOB ARXEOLIGIK YODGORLIGINING O'RGANILISH TARIXI	49-55
<i>Iriskulov Bekzod Jaxongirovich</i> TURKISTON GENERAL-GUBERNATORLIGI BYUDJETINING SARFLANISHIGA DOIR AYRIM MULOHAZALAR	56-60
<i>Mirsoatova Sayyora Turg'unovna</i> QOYATOSH SURATLARIDA IBTIDOIIY DAVR IQTISODIIY HAYOTINING AKS ETISHI	61-66
<i>Лухмонов Шахзод Сайфиддин ўғли</i> ВЛИЯНИЕ ДЕНЕЖНОЙ ЭМИССИИ В 1918-1920 ГОДАХ НА СОЦИАЛЬНО- ЭКОНОМИЧЕСКУЮ ЖИЗНЬ НАРОДОВ ТАССР	67-71
<i>Axmedov Bekzod</i> SOVET HOKIMIYATI TOMONIDAN O'ZBEKISTONDA QORAKO'LCHILIKNI RIVOJLANTIRISH TADBIRLARI.....	72-75
<i>Mamatov Jasurbek Qodirqul o'g'li</i> NAMANGAN VILOYATI ZIYORATGOHLARINING AHOLINING IJTIMOIIY HAYOTIDAGI O'RNI (UYCHI TUMANI DEVONA BUVA ZIYORATGOHI MISOLIDA)	76-80
<i>Saidaxmatov Sharifbek Toshpo'latovich</i> SURXONDARYO VILOYATI SANOATINI RIVOJLANTIRISH STRATEGIYASINING ASOSIIY YO'NALISHLARI	81-88

Ибрагимов Рахмон Зиёдуллаевич

ТОШКЕНТ ВОҲАСИ ПАЛЕОМЕТАЛЛ ДАВРИ ЖАМИЯТИ ТАРАҚҚИЁТИДА ТАБИИЙ
РЕСУРСЛАРНИНГ АҲАМИЯТИ 89-93

Akrorov Botir Bakhodirovich

ДОГОВОРНО-ПРАВОВАЯ БАЗА СОТРУДНИЧЕСТВА РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН И ИРАНА
В ГОДЫ НЕЗАВИСИМОСТИ 94-99

08.00.00 – IQTISODIYOT FANLARI

Tursunov Bekmuxammad Omonovich

IQTISODIYOTDAGI TARKIBIY O'ZGARISHLAR SHAROITIDA SANOAT KORXONALARI
RAQOBATBARDOSHLIGINI TA'MINLASH MEKANIZMI TAKOMILLASHTIRISH 100-108

Muxitdinova Kamola Alisherovna

«OLMALIQ KON-METALLURGIYA KOMBINATI» AJDA ISHLAB CHIQARILADIGAN
MAHSULOTLARNING SANOAT KORXONALARIDA QO'LLANISHI 109-115

Madraximov Qaxramon Egamberganovich

INNOVATSION FAOLIYATNI RIVOJLANTIRISH ORQALI IQTISODIY BARQARORLIKKA
ERISHISH YO'LLARI: XORAZM VILOYATI MISOLIDA..... 116-125

Кетманов Авазбек Маликович

КИЧИК БИЗНЕС МОЛИЯВИЙ РЕСУРСЛАРИ САМАРАДОРЛИГИ ОМИЛЛАРИ ВА УЛАРНИНГ
ЎЗИГА ХОС ХУСУСИЯТЛАРИ 126-134

Xolmirzayev Abdulxamid Xapizovich

KAMBAG'ALLIKKA QARSHI KURASHISHNING OMILLARI..... 135-142

Bahriddinov Jahongirbek Ravshanjon ogli

MARKET MECHANISMS, METHODS OF PRICE FORMATION IN THE SYSTEM OF MARKETING
OF GOODS AND SERVICES 143-152

Ilhamova Zarnigor Po'latjon qizi

MINTAQA TURIZMINI RIVOJLANTIRISHDA RAQAMLI MARKETING TIZIMINI
TASNIFI 153-160

Sharipov Komil

MINTAQAVIY KAMBAG'ALLIKNI KAMAYTIRISHDAGI KICHIK BIZNESNING ROLI 161-170

Rajabov Navruzbek Azimjonovich

MAISHIY XIZMAT KO'RSATISH SOHASINI RIVOJLANISHI VA KAMBAG'ALLIKNI
QISQARTIRISHGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR TAHLILI 171-179

Mirzaeva Shirin Nodirovna

SUPPORT AND DEVELOPMENT OF WOMEN'S ENTREPRENEURSHIP IN
UZBEKISTAN..... 180-187

Pardayev Rasulbek Islomovich

TURIZM XIZMATLARI SIFATINI BAHOLASHNING USULLARI VA ULARNING
TAHLILI 188-196

Bahodirov Shohruh Bahodir o'g'li

SANOAT KORXONALARIDA INNOVATSION FAOLIYATNI BOSHQARISH
XUSUSIYATLARI 197-202

Рахимов Бахромжон Ибрахимович

ВНЕДРЕНИЕ ИННОВАЦИОННЫХ МЕТОДОВ ДЛЯ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОГО
ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ВОДНЫХ РЕСУРСОВ 203-209

Zakirova Gulnora Mirzalievna, Madaminov Abdulaziz Anvarjon o'g'li

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA EKSPORT VA IMPORT SALOHİYATI (NAMANGAN
VILOYATI TAHLILIDA)..... 210-216

Hasanov Ilkhom Isakovich

IMPROVING THE FINANCING MECHANISM OF THE SCIENTIFIC SUPPLY SYSTEM IN THE
AGRICULTURE OF UZBEKISTAN..... 217-221

Ibragimova Nilufar Ziyadullayevna

CHAKANA SAVDO KORXONALARIDA XIZMATLAR KO'RSATISHNING
XUSUSIYATLARI 222-227

Maxmudov Jasurbek Ergashevich

INNOVATION IQTISODIYOT SHAROITIDA KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINI MOLİYAVIY
JIHATDAN QO'LLAB-QUVVATLASH TAHLILI 228-233

Ravshanov Nodirjon Begalievich

TA'LIM XIZMATLARI BOZORIDA OLIY TA'LIM MUASSASALARI RAQOBATBARDOSHLIGINI
OSHIRISHNING AHAMIYATI 234-243

09.00.00 – FALSAFA FANLARI

Murtozayev Shahobiddin Baxriddinovich

SHIHOIDDIN SUHRAVARDIY FALSAFIY QARASHLARIGA IJTIMOY-SIYOSIY
VAZIYATLARNING TA'SIRI 244-248

Qutlimuratov Sardorbek Rustamovich

XORAZM JADIDLARI MA'NAVIY MEROSINING YANGI O'ZBEKISTONDA YOSHLARINI
VATANPARVARLIK VA BAG'RIKENGLIK RUHIDA TARBIYALASHDAGI AHAMIYATI..... 249-254

Saburov Jaloliddin

XVIII-ASR OXIRI VA XIX-ASR BOSHLARIDA BUXORO AMIRLIGIDA ILM-FAN VA MADANIY
HAYOT RIVOJI 255-260

Jabborov Ikromjon Jumaniyozovich

NAJMIDDIN KUBRO TA'LIMOTIDA "KOMIL INSON" TARBIYASI VA UNING AXLOQIY VA
MA'NAVIY YUKSALISHGA OID G'OYALARNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI 261-265

Saidkulov Nuriddin Akramkulovich

FORMATION OF PERSPECTIVES REGARDING SOCIETY'S STABILITY 266-271

Adilov Zafar Yunusovich

MAHMUD AZ-ZAMAHSHARIY QARASHLARIDA SUV VA SHIFOBAXSH
MEVALAR MASALASI 272-277

Yuldashev Farrux Abdurakhmanovich

ON THE QUESTION OF THE UNIQUE ROLE OF THE PRINCIPLES OF HUMANITY AND
PATRIOTISM IN THE DEVELOPMENT AND STRENGTHENING OF THE FUTURE OF THE
YOUNG GENERATION 278-282

Ganiyev Baxodirjon Sodiqjonovich

TADBIRKORLIK MADANIYATINING SENSUALISTIK VA AKSIOLOGIK XUSUSIYATLARINING
IJTIMOIY-FALSAFIY TAHLILI 283-287

11.00.00 – FILOLOGIYA FANLARI*Baxronova Dilrabo*

PROTOTURKIYLARNING AMERIKA QIT'ASIGA KO'CHISHI: LEKSIK PARALLELLIZM VA ETIMOLOGIK-SEMANTIK TADQIQ 288-295

Daliyeva Madina

DETERMINANTS OF COGNITIVE MODELING OF POLYSEMY OF LINGUISTIC TERMS IN ENGLISH, UZBEK, AND RUSSIAN LANGUAGES 296-300

Paluanova Khalifa

STRATEGIES FOR ENHANCING PRAGMATIC COMPETENCE IN SECOND LANGUAGE ACQUISITION (SLA) THROUGH EFFECTIVE APPROACHES 301-306

Равшанов Махмуд

СЕМАНТИКА ГЛАГОЛОВ В «ДИВАНИ ЛУГАТ-ИТ ТУРК» МАХМУДА КАШГАРСКОГО 307-311

Bekbergenova Gulaim Aijarıkovna

SEMANTIC CLASSIFICATION OF ENGLISH AND KARAKALPAK ANTHROPOCENTRIC PROVERBS 312-318

Normamatov Farrux Komiljon o'g'li

MURAKKAB USLUBDAGI ASARLAR XUSUSIYATLARI VA UNDA FORMALIZM YONDASHUVI 319-322

Gulamova Dilobar Imamkulovna

ADABIYOT DARSLIKLARDA EVFEMIZMLARNING QO'LLANILISHI VA TAHLILI 323-326

Xolmuxamedov Baxtiyor

TERS LUG'ATLARNING ASOSIY XUSUSIYATI VA ULARNI TUZISH METODIKASI 327-334

Chorieva Iroda Kurbonboevna

KASALLIK NOMLARI VA BELGILARI KELTIRILGAN INGLIZ VA O'ZBEK MAQOLLARINING LINGVOMADANIY XUSUSIYATLARI 335-339

Ganiyeva Orzigul Xayriddinovna

XX ASR AMERIKA REALISTIK QISSACHILIGIDA POETIK KONSTRUKSIYA: SHAKL VA MAZMUN MASALASI 340-345

Расулова Камола

ПОНЯТИЕ ТРАНСФОРМАЦИИ. ВИДЫ АВТОРСКИХ ПРЕОБРАЗОВАНИЙ ФРАЗЕОЛОГИЧЕСКИХ ЕДИНИЦ 346-353

Омонов Турғунбой

“СУҒУРТА” ТЕРМИНИНИНГ ЛИНГВИСТИК ТАЪРИФИ 354-358

Хакбердиева Сайёра Фармоновна

ЛИНГВИСТИЧЕСКАЯ ОБЪЕКТИВИЗАЦИЯ ФРЕЙМА «МАТЬ» И «ОТЕЦ» В РУССКОМ И УЗБЕКСКОМ ЯЗЫКАХ 359-364

Xolmirzayev Baxtiyor Mirzamahmudovich

IJTIMOIY-SIYOSIY ASAR TARJIMASINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI 365-370

Gubaydullin Artur Faridovich

CHALLENGES OF TRANSLATION IN TERRY PRATCHETT'S "GOOD OMENS" 371-376

Abdullaeva Sevara Makhsudaliyevna

EMOTIVE INTENSIFIERS OF ENGLISH AND RUSSIAN LANGUAGES 377-381

Baymuradova Gulbaxar Chari Qizi

SURXONDARYO VILOYATI FITOTOPONIMLARINING STRUKTURGRAMMATIK

TAHLILI 382-385

Yuldasheva Nigora Baxodirovna

INGLIZ VA O'ZBEK PAREMIYALARINI O'RGANISHNING AKSIOLOGIK JIHATLARI 386-390

Quljanova To'lg'anoy Shodiyor qizi

ABDUVALI QUTBIDDIN SHE'RIYATIDA POETIK OBRAZLAR TAHLILI 391-396

12.00.00 – YURIDIK FANLAR

Рузметов Хайрулла

ФУҚАРОЛАРНИНГ ЎЗИНИ ЎЗИ БОШҚАРИШ ОРГАНЛАРИ МАНСАБДОР ШАХСЛАРИНИНГ
КОНСТИТУЦИЯВИЙ-ҲУҚУҚИЙ ЖАВОБГАРЛИГИ 397-402

Ачилова Лилия Илхомовна

ТУРИСТИК ХИЗМАТЛАР КЎРСАТИШ БЎЙИЧА ФУҚАРОЛИК-ҲУҚУҚИЙ
МУНОСАБАТЛАРНИ ТАРТИБГА СОЛИШНИНГ УНИФИКАЦИЯСИ ЧЕГАРАЛАРИ
РАҚАМЛАШТИРИШ ШАРОИТИДА 403-410

Abdubannayev Umidjon

AXBOROTGA BO'LGAN INSON HUQUQLARINI TA'MINLASHNING
RIVOJLANISH BOSQICHLARI 411-421

Халиқулов Комолиддин Носирович

ХОРИЖИЙ ДАВЛАТ СУДЛАРИНИНГ ҚАРОРЛАРИНИ ТАН ОЛИШ ВА ИЖРО ЭТИШДА
ДАВЛАТ СУВЕРЕНИТЕТИ МАСАЛАЛАРИ 422-427

Тўраев Жавоҳир Усмон ўғли

ХОДИМЛАР МЕҲНАТ ҲУҚУҚЛАРИГА РИОЯ ҚИЛИНИШИ БЎЙИЧА ДАВЛАТ НАЗОРАТИ ВА
ТЕКШИРУВИ ТУШУНЧАСИГА ОИД НАЗАРИЙ ҚАРАШЛАР 428-433

Элмурзаев Билолиддин Нурмон ўғли

ТЕРГОВ ҲАРАКАТЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРИШДА ТЕРГОВЧИНИНГ ПРОЦЕССУАЛ
МУСТАҚИЛЛИГИНИ ТАЪМИНЛАШ 434-439

Djumaniyazova Dilfuza Kamalovna, Shayakubov Shomansur Shakabilovich

IJTIMOIIY HAVF GURUHIGA KIRUVCHI YOSHLAR O'RTASIDA HUQUQBUZARLIKLARGA
QARSHI KURASHISH BO'YICHA XORIJIY TAJRIBA 440-446

Алиев Асилбек Кадирович

КРИМИНОЛОГИЧЕСКИЕ (СОЦИАЛЬНЫЕ) ПРЕДПОСЫЛКИ И КОРНИ РАСПРОСТРАНЕНИЯ
АЗАРТНЫХ ИГР СРЕДИ НАСЕЛЕНИЯ 447-451

Нодирахон Абдурахманова

РЕГУЛИРОВАНИЕ ФИНТЕХА И КРИПТОВАЛЮТ: ОСНОВНЫЕ ВЫЗОВЫ И ПРАВОВЫЕ
АСПЕКТЫ 452-462

Ғайбуллаев Соҳибжон Ғайбуллаевич

РЕПО БИТИМЛАР – ТАЪМИНЛОВЧИ БИТИМ СИФАТИДА УМУМИЙ ТАВСИФ 463-469

13.00.00 – PEDAGOGIKA FANLARI

Xusanova Mohira

OLIY O'QUV YURTLARIDA TALABALARNI BAHOLASH SHAKLINI
TAKOMILLASHTIRISH 470-479

<i>Берикбаев Алишер Аликулович</i> ТАСВИРИЙ САНЪАТ ФАНЛАРИНИ ЎҚИТИШДА ИЛҒОР ТАЪЛИМ ТЕХНОЛОГИЯСИДАН ФОЙДАЛАНИШ САМАРАДОРЛИГИНИ ОШИРИШ	480-483
<i>Yusupova Shoxista Alimjanovna</i> TALABALARNING TASVIRIY SAN'AT MASHG'ULOTLARIDA IJODIY QOBILIYATINI SHAKLLANTIRISH TEXNOLOGIYASI	484-489
<i>Yakubova Nafisa Odilyanovna</i> CHIZMACHILIK DARSLARIDA TALABALARNI IJODIY-KREATIV FIKRLASHGA O'RGATISH	490-494
<i>Musirmanov Shohboz Usmon o'g'li</i> TURIZM SOHASIDA KADRLAR TAYYORLASHDA AMALIYOT VA NAZARIYANING PEDAGOGIK UYG'UNLIGI	495-500
<i>Suvankulov Umid Ilxom o'g'li</i> MALAKA OSHIRISH JARAYONIDA PEDAGOGLARNING DISKURSIV KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISH TEXNOLOGIYASI	501-505
<i>Ibragimov A'lamjon Amrilloevich</i> O'QITUVCHILARNI UZLUKSIZ KASBIY RIVOJLANTIRISHGA KOGNITIVFUNKSIONAL YONDASHUV	506-518
<i>Jo'rayeva Feruza Baxtiyor qizi, Mavlonov Shaxzod Shahobiddin o'g'li</i> TA'LIMDA KOMMUNIKATIV INNOVATSION VOSITALAR VA ULARNING IMKONIYATLARI	519-524
<i>Siddiqova Shahnoza Ahmedovna</i> SCIENCE XALQARO BAHOLASH TADQIQOTLARINING O'ZBEKISTONDA BIOLOGIYA O'QITUVCHILARINING TABIIY FANLAR SAVODXONLIGINI SHAKLLANTIRISHGA TA'SIRI	525-529
<i>Xoliqov Nasriddin Abdikarimovich</i> MILLIY IQTISODIYOT RIVOJLANISHINING SHARTI SIFATIDA TA'LIM, FAN VA BIZNESNING O'ZARO ALOQALARI MAZMUNI	530-534
<i>Javliyeva Shahnoza Bahodirovna</i> TA'LIM SIFATIGA YO'NALTIRILGAN O'QUV MATERIALLARINI YARATISH MODEL 535-539	535-539
<i>Jumaboev Nabi Pardaboevich</i> TA'LIM SIFATIGA YO'NALTIRILGAN O'QUV MATERIALLARINI YARATISH MODEL 540-545	540-545
<i>Kayumov Erkin Kazakbayevich</i> THE IMPORTANCE OF FINE ARTS IN SHAPING STUDENTS' PERCEPTION AND CREATIVITY	546-550
<i>Khojamqulov Rasulbek Kurban ugli</i> THE NEED TO DEVELOP COMPETENCY OF FUTURE ENGINEERS USING COMPUTER GRAPHICS	551-555
<i>Latipova Gavhar Shavkat kizi</i> TARIX YO'NALISHI TINGLOVCHILARI UCHUN KREATIV SALOHİYATNI RIVOJLANTIRISH DOLZARB PEDAGOGIK MUAMMO SIFATIDA	556-564
<i>Ernazarov G'olibjon Ne'matovich</i> ATROF- MUXITNING YUKORI XARORATIDA MUSHAK FAOLIYATI	565-568

Received: 31 October 2024
Accepted: 5 November 2024
Published: 15 November 2024

Article / Original Paper

COMMUNICATION AND INNOVATIVE TOOLS IN EDUCATION AND THEIR POSSIBILITIES

Jorayeva Feruza Bakhtiyar kizi

Shahrisabz State Pedagogical Institute

E-mail: jorayevaferuzaasila@mail.ru

Mavlanov Shahzod Shahabeddin ogli

Shahrisabz State Pedagogical Institute

E-mail: mavlonovshaxzodabdu@mail.ru

Abstract. The article highlights the role of group projects and collaboration platforms in enhancing students' communication skills and their contribution to the educational process. These tools strengthen interaction among students, foster teamwork and collaboration, as well as develop their leadership, responsibility, and technological skills. The article emphasizes the significant role of innovative educational tools in enhancing students' communication and technological skills, revealing opportunities for creating an effective and engaging educational process through their utilization.

Keywords: innovative educational tools, group projects, collaboration platforms, communicative skills, online games, technological skills, educational process, communication, teamwork, interactivity, communicativeness, technology, discussion, debate.

TA'LIMDA KOMMUNIKATIV INNOVATSION VOSITALAR VA ULARNING IMKONIYATLARI

Jo'rayeva Feruza Baxtiyor qizi

Shahrisabz davlat pedagogika instituti

Mavlonov Shaxzod Shahobiddin o'g'li

Shahrisabz davlat pedagogika instituti

Annotatsiya. Ushbu maqolada guruh loyihalari va hamkorlik platformalarining talabalarning kommunikativ ko'nikmalarini oshirishdagi roli hamda ta'lim jarayoniga qo'shgan hissasi yoritilgan. Ushbu vositalar talabalar o'rtasidagi muloqot, jamoaviy ish va hamkorlikni kuchaytiradi, ularning liderlik, mas'uliyat va texnologik ko'nikmalarini rivojlantiradi. Maqolada innovatsion ta'lim vositalarining talabalarning kommunikativ va texnologik ko'nikmalarini oshirishdagi muhim roli ta'kidlangan bo'lib, ushbu vositalar orqali ta'lim jarayonini samarali va qiziqarli qilish imkoniyatlari ochib berilgan.

Kalit so'zlar: innovatsion ta'lim vositalari, guruh loyihalari, hamkorlik platformalari, kommunikativ ko'nikmalar, onlayn o'yinlar, texnologik ko'nikmalar, ta'lim jarayoni, kommunikatsiya, jamoaviy ish, interaktivlik, kommunikativlik, texnologiya, muzokara, muhokama

DOI: <https://doi.org/10.47390/SPR1342V4I11Y2024N77>

Kirish. Bugungi kunda ta'lim tizimi yangi texnologiyalar va innovatsion yondashuvlar orqali tez sur'atlar bilan o'zgarib bormoqda. Ushbu o'zgarishlar ta'lim jarayonini yanada samarali, qiziqarli va interaktiv qilishga yordam beradi. Innovatsion ta'lim vositalari talabalarning bilim olish jarayonini tubdan o'zgartirib, ularning kommunikativ ko'nikmalarini oshirishga katta hissa qo'shmoqda. Zamonaviy ta'lim jarayoni tobora ko'proq innovatsion texnologiyalarga asoslanib bormoqda. Bugungi kunda talabalarning muvaffaqiyatli o'qishi va hayotga tayyorgarligini ta'minlash uchun faqatgina an'anaviy dars usullariga tayanish yetarli emas. Ayniqsa, kommunikativ ko'nikmalarni rivojlantirishda innovatsion ta'lim vositalarining ahamiyati katta. Kommunikativ ta'lim vositalari bugungi kunda butun dunyoda keng tarqalgan. Ularning yordamida o'quvchilar, o'qituvchilar va ta'lim olishni istaydigan barcha shaxslar turli platformalarda muloqot qilish, bir-birlari bilan ishlash va muloqotlarni rivojlantirishlari mumkin. Innovatsion kommunikativ ta'lim vositalari, jumladan, videokonferensiya platformalari, virtual va kengaytirilgan reallik texnologiyalari, sun'iy intellekt asosidagi suhbatbotlar va interaktiv onlayn platformalar talabalarning nafaqat bilim olish jarayonini, balki o'zaro muloqot qilish ko'nikmalarini ham yangi bosqichga olib chiqadi. Bu kommunikativ ta'lim vositalari o'quvchilar va o'qituvchilar uchun har doim oson foydalanish imkoniyatlarini ta'minlaydi va dunyoda keng tarqalgan bo'lib, ta'lim jarayonini yanada samarali va interaktiv qilishda muhim rol o'ynaydi. Ushbu vositalar yordamida talabalar nafaqat bir-birlari bilan samarali aloqada bo'lishni o'rganadilar, balki global miqyosda kommunikatsiya qilish imkoniyatiga ham ega bo'ladilar. Shu tariqa, innovatsion kommunikativ ta'lim vositalari kelajak avlodini tayyorlashda muhim rol o'ynaydi va ularni XXI asr talablariga javob beradigan yetuk mutaxassislar sifatida shakllantiradi.

Adabiyotlar tahlili. Innovatsion ta'lim vositalari zamonaviy texnologiyalarga asoslangan bo'lib, o'quv jarayonini samarali va interaktiv qilishga yordam beradi. Innovatsion ta'lim vositalari orqali talabalar kommunikativ tayyorgarligini takomillashtirish metodikasi turli zamonaviy texnologiyalar va yondashuvlarni o'z ichiga oladi. Quyida shu maqsadda foydalanish mumkin bo'lgan ba'zi vositalar turlari va metodlar keltirib o'tamiz. "Ta'limda kommunikativ innovatsion vositalar va ularning imkoniyatlari" mavzusiga oid mahalliy olimlarning adabiyotlar tahlili ta'lim jarayonidagi texnologik rivojlanish va zamonaviy vositalardan foydalanishni o'z ichiga oladi. O'zbekiston olimlari ushbu sohada ta'lim sifatini oshirish va o'quvchilarni axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT) vositalari bilan ta'minlash muhimligini ta'kidlaydi.

Sh. G'ulomov O'zbekiston Respublikasi ta'lim tizimida AKT vositalaridan foydalanish bo'yicha tadqiqotlar olib borgan. Uning ishlari asosan raqamli ta'lim muhitini rivojlantirish va o'quvchilarning bilim olish ko'nikmalarini oshirishga qaratilgan.[1] R.I. Akmayeva esa O'zbekistonda turizm va ta'limning rivojlanishi mavzulari bo'yicha tadqiqotlar o'tkazgan. U axborot texnologiyalarining ta'limda, ayniqsa, pedagogik jarayonlarda kommunikativ imkoniyatlarini oshirishga urg'u beradi.[2] S. Axmedov Axborot texnologiyalarining boshlang'ich ta'limda qo'llanilishi va innovatsion yondashuvlar bo'yicha izlanishlar olib boradi. Uning tadqiqotlari AKT texnologiyalari yordamida o'quv jarayonini takomillashtirish bo'yicha ko'p ma'lumot beradi.[3] M. Bobomurodov - AKT vositalarini ta'limda integratsiya qilish usullari va ularning samaradorligi bo'yicha o'rganishlar qilgan. U ko'proq interaktiv platformalar va multimediya vositalarining ta'limga qo'shgan hissasi haqida yozadi.[4]

Videokonferensiya Platformalari. Videokonferensiya platformalari, masalan, Zoom, Microsoft Teams va Google Meet, talabalar orasida keng tarqalgan. Ushbu vositalar real vaqt rejimida interaktiv darslar, seminarlar va muhokamalar o'tkazish imkonini beradi. Talabalar dunyoning turli burchaklaridan qo'shib, bir-birlari bilan fikr almashish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Ushbu texnologiyalar talabalarning o'zaro muloqotini oshirish va ta'lim sifatini yaxshilashda katta rol o'ynaydi. Quyida videokonferensiya platformalarining talabalarning kommunikativ ko'nikmalarini rivojlantirishdagi asosiy jihatlarini ko'rib chiqamiz.[1]

Videokonferensiya platformalari talabalar va o'qituvchilar o'rtasida real vaqt rejimida muloqotni ta'minlaydi. Talabalar dunyoning turli burchaklaridan qo'shib, global miqyosda muloqot qilish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Videokonferensiya platformalari orqali talabalar nafaqat og'zaki, balki yozma kommunikatsiya ko'nikmalarini ham rivojlantiradilar. Bu esa talabalarda quyidagilarni shakllantiradi.

- Jonli darslar va seminarlar orqali talabalar o'z savollari va fikrlarini darhol o'qituvchiga yetkazish imkoniyatiga ega bo'ladilar.
- Munozaralar va bahs-munozaralar orqali talabalar turli mavzularda fikr almashish va o'z nuqtai nazarini himoya qilish imkoniyatiga ega bo'ladilar.
- Madaniy va til o'rganish imkoniyatlarini kengaytiradi, chunki talabalar boshqa mamlakatlardan kelgan tengdoshlari bilan muloqot qilishadi.
- Global fikrlash va nuqtai nazarni kengaytiradi, chunki talabalar turli xil madaniyat va qarashlarga ega bo'lgan odamlar bilan aloqada bo'ladilar.
- Guruh loyihalari va vazifalari uchun talabalar birgalikda ishlash va muammolarni birgalikda hal qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi.
- Chat funksiyalari orqali talabalar o'z fikrlarini yozma shaklda bildirish va muloqot qilish imkoniyatiga ega bo'ladilar.
- Xabar almashish orqali talabalar o'z muloqot ko'nikmalarini yanada mustahkamlashlari mumkin.

Guruh Loyihalari va Hamkorlik Platformalari. Guruh loyihalari va hamkorlik platformalari ta'lim jarayonida muhim o'rin tutadi. Ushbu platformalar talabalar o'rtasidagi hamkorlikni kuchaytirib, ularning kommunikativ ko'nikmalarini rivojlantirishda katta rol o'ynaydi. Google Docs kabi hamkorlik platformalari talabalarga birgalikda hujjatlar ustida ishlash va guruh loyihalarini amalga oshirish imkoniyatini beradi. Ushbu platformalar talabalar o'rtasida hamkorlik va muloqotni rag'batlantiradi, ularning jamoa bo'lib ishlash ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Quyida guruh loyihalari va hamkorlik platformalarining asosiy jihatlarini va ularning talabalarning o'qish jarayonidagi ahamiyati haqida batafsil ma'lumot beriladi.

- Jamoaviy ish ko'nikmalarini rivojlantiradi. Talabalar birgalikda ishlash va jamoaviy loyihalarni amalga oshirishni o'rganadilar.
- Birgalikda hujjatlarni tahrirlash. Talabalar birgalikda hujjatlarni tahrirlash va yangilash imkoniyatiga ega bo'ladilar, bu esa ularning ish samaradorligini oshiradi.
- Yangi g'oyalarni ishlab chiqish. Talabalar birgalikda yangi g'oyalar ishlab chiqish va ularni amalga oshirish imkoniyatiga ega bo'ladilar.
- Raqamli savodxonlik. Talabalar turli onlayn platformalar va vositalardan foydalanishni o'rganadilar va boshqa texnologik vazifalarni bajarish orqali IT ko'nikmalarini mustahkamlaydilar.

Интерактив Onlayn Platformalar. Moodle, Canvas va Blackboard kabi interaktiv onlayn platformalar talabalarga turli kurslar, vazifalar va muhokamalarda ishtirok etish imkonini beradi. Forumlar va muhokamalar orqali talabalar o'z fikrlarini bildirish va boshqa talabalar bilan muloqot qilishlari mumkin.[2]

Quyida interaktiv onlayn platformalarning talabalarining kommunikativ ko'nikmalarini rivojlantirishdagi asosiy jihatlarini ko'rib chiqamiz.

- Yozma muloqot ko'nikmalarini rivojlantiradi. Talabalar o'z fikrlarini aniq va tushunarli yozma shaklda ifodalashga o'rganadilar.
- Tanqidiy fikrlashni rivojlantiradi. Talabalar boshqa talabalar tomonidan kiritilgan fikrlarni tahlil qilish va o'z qarashlarini bildirish imkoniyatiga ega bo'ladilar..
- Hamkorlik va muloqot. Talabalar o'zaro ma'lumot almashish va bir-birlariga yordam berish orqali muloqot ko'nikmalarini rivojlantiradilar.
- Jonli muloqot. Vebinarlar davomida talabalar real vaqt rejimida o'qituvchilar bilan muloqot qilishlari va savollar berishlari mumkin.
- Yozma muloqot ko'nikmalarini mustahkamlash. Talabalar o'z ishlarini yozma shaklda ifodalash va boshqalar bilan bo'lishish imkoniyatiga ega bo'ladilar.
- Tezkor muloqot. Talabalar va o'qituvchilar o'rtasida tezkor muloqot va ma'lumot almashish imkonini beradi.
- Jamoa tuzish. Talabalar sosial tarmoqlar orqali guruhlar tuzib, bir-birlari bilan faol muloqot qilishlari mumkin.

Интерактив onlayn platformalar talabalar uchun yangi imkoniyatlar yaratib, ularning kommunikativ salohiyatini oshirishda muhim rol o'ynaydi. Ushbu platformalar orqali talabalar yozma va og'zaki muloqot ko'nikmalarini rivojlantirishlari, jamoaviy ish va hamkorlik qilishlari, o'z bilimlarini mustahkamlashlari va ta'lim jarayonida faol ishtirok etishlari mumkin. Innovatsion ta'lim texnologiyalari talabalarining global muhitda muvaffaqiyatli bo'lishlariga yordam beradi.

Sun'iy Intellect asosidagi suhbatbotlar. Sun'iy intellekt asosidagi suhbatbotlar, masalan, Replika, Duolingo va ChatGPT, talabalar bilan avtomatlashtirilgan suhbatlar orqali muloqot qiladi. Ushbu vositalar til o'rganish, muloqot qilish va real hayotiy vaziyatlarda o'zlarini sinab ko'rish imkoniyatini beradi. [3] Suhbatbotlar talabalar uchun shaxsiy yordamchi sifatida xizmat qiladi va ularning til ko'nikmalarini mustahkamlashga yordam beradi. Sun'iy intellekt (AI) asosidagi suhbatbotlar zamonaviy ta'lim jarayonida muhim o'rin tutadi. Ushbu texnologiyalar talabalar bilan avtomatlashtirilgan tarzda muloqot qilib, ularning kommunikativ ko'nikmalarini oshirishda katta ahamiyatga ega. Quyida sun'iy intellekt asosidagi suhbatbotlarning talabalarining kommunikativ rivojlanishiga qanday hissa qo'shishini ko'rib chiqamiz. Sun'iy intellekt asosidagi suhbatbotlar talabalar uchun shaxsiylashtirilgan, interaktiv va qiziqarli ta'lim jarayonini ta'minlaydi. Ushbu vositalar talabalar til o'rganish, real hayotiy vaziyatlarda muloqot qilish va kommunikativ ko'nikmalarini doimiy ravishda rivojlantirish imkonini beradi. AI suhbatbotlar ta'lim jarayonida innovatsion yondashuvni amalga oshirib, talabalarni global muhitda muvaffaqiyatli bo'lishiga yordam beradi.

Onlayn O'yinlar. Kahoot!, Quizlet va Mentimeter kabi onlayn o'yinlar talabalar orasida juda mashhur. Ushbu vositalar orqali talabalar bilimlarini qiziqarli va interaktiv tarzda mustahkamlash imkoniyatiga ega bo'ladilar. O'yinlar orqali o'rganish jarayoni talabalar uchun yanada qiziqarli bo'lib, ularning bilim darajasini oshirishga yordam beradi.. Ushbu interaktiv

vositalar talabalar o'rtasidagi kommunikativ imkoniyatlarni oshirishga yordam beradi.[4] Onlayn o'yinlar talabalarining kommunikativ ko'nikmalarini rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Ushbu interaktiv vositalar talabalarining ta'lim jarayoniga faol ishtirok etishiga, jamoaviy ish va hamkorlik ko'nikmalarini rivojlantirishga, til o'rganish va yozma muloqot ko'nikmalarini oshirishga yordam beradi. Shuningdek, onlayn o'yinlar va kvizlar raqobat muhiti yaratib, talabalarining motivatsiyasini oshiradi va masofaviy ta'lim jarayonida kommunikatsiyani yaxshilaydi. Innovatsion ta'lim vositalari talabalarining ta'lim tajribasini boyitadi va ularni kelajakdagi muvaffaqiyatlarga tayyorlaydi

Natija va muhokama. Innovatsion ta'lim vositalari talabalarining ta'lim jarayonini yangi bosqichga olib chiqmoqda. Ushbu vositalar orqali talabalar o'zaro muloqot qilish, bilimlarini mustahkamlash va zamonaviy dunyoning talablariga mos ravishda tayyorlanish imkoniyatiga ega bo'lib, ularni kelajakdagi muvaffaqiyatlarga tayyorlaydi. Innovatsion ta'lim vositalari ta'lim jarayonini yanada samarali, qiziqarli va interaktiv qilishga xizmat qilmoqda va kelajakda bu tendensiya davom etishi kutilmoqda.

Ushbu maqola innovatsion ta'lim vositalari, ularning turli xil turlari va ularning talabalarining ta'lim jarayonida o'z hissasiga ega bo'lgan ahamiyatini o'rgatadi. Bu vositalar talabalarining global miqyosda kommunikatsiya qilish, ko'nikma olish va samarali ishlashlarini ta'minlaydi, shuningdek, ularni kelajakda o'zlarini tayyorlashda juda muhim ahamiyatga ega bo'ladi.

Bugungi kunda innovatsion ta'lim vositalari, jumladan, videokonferensiya platformalari, virtual va kengaytirilgan reallik texnologiyalari, sun'iy intellekt asosidagi suhbatbotlar va interaktiv onlayn platformalar, talabalarining o'zaro muloqot qilish va bilim olish jarayonlarini o'zgartirib chiqmoqda. Ular talabalarga global miqyosda kommunikatsiya qilish imkoniyatini taqdim etib, ularning kommunikativ, jamoaviy ish va ko'nikmalari oshirishiga yordam beradi. Videokonferensiya platformalari, masalan, Zoom, Microsoft Teams va Google Meet, talabalarga real vaqt rejimida interaktiv darslar, seminarlar va muhokamalar o'tkazish imkonini beradi. Ushbu texnologiyalar talabalarining o'zaro muloqotini oshirish va ta'lim sifatini yaxshilashda katta rol o'ynaydi. Talabalar bu platformalar orqali og'zaki va yozma kommunikatsiya ko'nikmalarini rivojlantirishlari mumkin. Guruh loyihalari va hamkorlik platformalari talabalarga birgalikda hujjatlarni tahrirlash, bir-birlari bilan ishlash va loyihalarni amalga oshirish imkoniyatini beradi. Ular jamoaviy ish ko'nikmalarini rivojlantirishda katta rol o'ynaydi va talabalarga guruhda ishlash, muloqot qilish va muammolarini yechish ko'nikmalarini oshirish imkoniyatini beradi. Sun'iy intellekt asosidagi suhbatbotlar talabalarga avtomatlashtirilgan suhbatlar orqali til o'rganish, muloqot qilish va real hayotiy vaziyatlarda o'zlarini sinab ko'rish imkoniyatini beradi. Ushbu vositalar talabalar uchun shaxsiy yordamchi sifatida xizmat qiladi va ularning til va kommunikativ ko'nikmalarini mustahkamlashda muhim rol o'ynaydi.

Xulosa. Innovatsion ta'lim vositalari, o'quvchilar uchun ta'lim jarayonini yanada samarali, interaktiv va global miqyosda muloqot qilish imkoniyatlarini taqdim etadi. Ular o'quvchilarning kommunikativ va ko'nikish ko'nikmalarini oshirishda muhim rol o'ynaydi va ularni kelajakdagi muvaffaqiyatlarga tayyorlashda katta ahamiyatga ega.

Bu maqola innovatsion ta'lim vositalari, ularning o'quvchilar uchun ta'lim jarayonini yangi bosqichga olib chiqishda o'z hissasiga ega bo'lgan ahamiyatini o'rgatadi va ularning global

miqyosda o'zlarini tayyorlash va kommunikativ ko'nikmalarini oshirishda qanday yordam berishi haqida tushuncha beradi.

Адабиётлар/Литература/References:

1. Axmedov, S. (2020). "Axborot-kommunikatsion texnologiyalari orqali ta'lim sifatini oshirish." O'zMU nashriyoti, Toshkent.
2. G'ulomov, Sh. (2019). "Ta'lim jarayonida interaktiv usullar va AKT vositalaridan foydalanish." O'zbekiston pedagogika jurnali, 5(2), 112-117.
3. Akmayeva, R. I. (2021). "Pedagogik jarayonlarda AKT texnologiyalarining roli." Xalq ta'limi, 8(3), 85-90.
4. Bobomurodov, M. (2021). "O'quv jarayonida multimedia vositalaridan foydalanish." O'zMU ilmiy maqolalar to'plami.
5. Otaqoziyevna, Qosimova Gulmira, and Yunusova Malohat Ergasheva. "Yangi va zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanish metodlari." образование наука и инновационные идеи в мире 38.3(2024):77-80.
6. Husnidaxon, Akbarova. "Onlayn ta'lim jarayonida foydalanadigan platformalar." Kokand University Research Base (2024): 399-402.
7. Erkinjonov, Karimjon, and Malika Kasimova. "Sun'iy intellekt orqali ingliz tili o'rganuvchilarining nutq ko'nikmalarini oshirish." образование наука и инновационные идеи в мире 44.7 (2024): 156-159.
8. Alisherovich, Jumanov Anvar, and Azimova Gulsum Tolibovna. "O'quvchilar bilimlarini kahoot o'yinli platforma yordamida baholash." worldly knowledge konferens 8.1 (2024): 857-859.

SCIENCEPROBLEMS.UZ

**ИЖТИМОЙ-ГУМАНИТАР ФАНЛАРНИНГ
ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ**

№ 11 (4) – 2024

**АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО-
ГУМАНИТАРНЫХ НАУК**

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

**Ижтимоий-гуманитар фанларнинг
долзарб муаммолари**” электрон
журнали 2020 йил 6 август куни 1368-
сонли гувоҳнома билан давлат
рўйхатига олинган.

Муассис: “SCIENCEPROBLEMS TEAM”
масъулияти чекланган жамияти

Таҳририят манзили:

100070. Тошкент шаҳри, Яккасарой
тумани, Кичик Бешёғоч кўчаси, 70/10-
уй. Электрон манзил:

scienceproblems.uz@gmail.com

Боғланиш учун телефонлар:

(99) 602-09-84 (telegram).